

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

“EMEKLİLİK SİSTEMİNDE REFORM:MEVCUT DURUM

VE ALTERNATİF STRATEJİLER”RAPORU

TANITIM TOPLANTISI KONUŞMASI

9 Kasım 2004

The Marmara Pera

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Sayın Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı, saygıdeğer konuklar, değerli basın mensupları,

TÜSİAD Yönetim Kurulu adına hepiniz saygıyla selamlıyorum. Bugün, ülkemizde ekonomik refah düzeyinin yükselmesi ve çağdaş bir sosyal yapının oluşturulması açısından büyük önem taşıyan sosyal güvenlik sistemimiz kapsamında, emeklilik sistemleri konusunu ele almak için bir araya gelmiş bulunuyoruz. “Emeklilik Sisteminde Reform: Mevcut Durum ve Alternatif Stratejiler” başlıklı raporumuzun tanıtım toplantısına hoşgeldiniz.

Sosyal güvenlik sistemi, TÜSİAD’ın, sosyal sorumluluk anlayışı ile uzun süredir yakından takip ettiği bir konu. 1996 yılında yayımlanan “Emekli ve Mutlu” ve 1997 yılında yayımlanan “Türk Sosyal Güvenlik Sisteminde Yeniden Yapılanma” adlı raporlarımız ile sosyal güvenlik sistemimizde yaşanan sorunlara dikkat çekmiş ve yeniden yapılanma için öneriler sunmuştuk. Ancak 1999 yılında yapılan, emeklilik yaşı ve prim ödeme süreleri ile ilgili düzenlemeler ve kayıt dışı ekonomi ile mücadeleye yönelik idari bazı tedbirler, ardından bireysel emeklilik sisteminin devreye girmesi, sosyal güvenlik sistemindeki derin sorunları gidermek için yeterli olmadı.

1999 yılından bu yana geçen beş yıllık sürede yapılan çalışmalara baktığımızda; alınan bütün tedbirlere rağmen kayıt dışı çalışmanın önlenemediğini, sosyal sigorta kurumlarının finansman açıklarının büyüyen sürmesinin durdurulamadığını ve sosyal sigorta kurumlarının kurumsal yapısı ile ilgili düzenlemelerin yetersiz kaldığını görüyoruz.

Mevcut durumda; sistem, kaynakların etkin ve doğru kullanımını sağlayamamakta ve yoksulluğu önlemede yetersiz kalmakta. Emeklilik kurumlarının artarak devam eden finansman açıkları, makroekonomik dengeleri ve temel ekonomik göstergeleri olumsuz etkilemekte. Vergi yükü bakımından OECD ülkeleri arasında ilk sıralarda yer alan Türkiye’de, yüksek oranlı primler kayıt dışı çalışmayı teşvik edici bir etki yaratmakta. Ayrıca mevcut sosyal güvenlik sistemi, rekabet gücünü azaltan, yeni kaynak ve istihdam yaratma politikalarını güçleştiren bir işleyişe sahip. Tüm bunlara, gelecek 20 yıllık sürede nüfusun yaşlanmasından kaynaklanan klasik sosyal güvenlik problemlerinin yaşanmasının beklendiğini de özellikle eklemek gerekli.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığımızın bu yılın Temmuz ayında açıklanan “Sosyal Güvenlik Sisteminde Reform Önerisi-Taslak Metin” çalışmasında da, geleceğe yönelik tahminlerin, sosyal güvenlik kurumlarımızın açıklarının giderek artacağına dikkat çektiği belirtilmekte. Nitekim 155 katrilyon olarak bağlanan 2005 yılı bütçesinde, sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferler 22 katrilyon liraya ulaşmakta, yani bütçenin yüzde 14.2’sini oluşturmaktadır. Sosyal güvenlik kurumlarına yapılan transferlerin, toplam transfer harcamaları içerisindeki payları ise, yüzde 67.8’dir. Dolayısıyla dolar bazında 15 milyar dolarlık bir büyüklükten söz etmekteyiz ve bu büyüklük milli gelirimizin yüzde 5’i kadar bir payı ifade etmektedir. AB ülkelerinde çok daha küçük boyuttaki açıklar için, çok daha radikal sosyal güvenlik reformları uygulamaya konulmakta.

Tüm bunlar, reform yapma ihtiyacını tekrar gündemimize getiren temel sebepleri oluşturuyor.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 Faks: (90-212) 249 13 50 e-mail: tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 Faks: (90-312) 428 86 76 e-mail: ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 Faks: (32-2) 736 39 93 e-mail: bxoffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 Faks: (1-202) 776 77 71 e-mail: usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 Faks: (49-30) 28 878 6399 e-mail: info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 Faks: (33-1) 426 516 99 e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

Bu gelişmeler ışığında, mevcut sosyal güvenlik sisteminin sürdürülemez olduğu, sistemin ana felsefesini ve temel yapısını değiştirmeden kalıcı çözümler getirilemeyeceği tespitinden hareketle, sosyal güvenlik sisteminin iki önemli yapıtaşı olan emeklilik ve sağlık sistemlerinde reform yapılmasını öngören iki çalışmayı gündemimize aldık. Hatırlanacağı üzere TÜSİAD, bu çalışmanın öncesinde, yine bu yılın Eylül ayında, sağlık sistemine yönelik önerilerimizi ele alan “Sağlıklı Bir Gelecek: Sağlık Reformu Yolunda Uygulanabilir Çözüm Önerileri” başlıklı bir rapor yayınlamıştı.

Bugün, “Emeklilik Sisteminde Reform: Mevcut Durum ve Alternatif Stratejiler” başlıklı raporumuzu sizlerle paylaşarak, bu iki önemli konuyu, birbirini tamamlayan iki ayrı rapor aracılığı ile Türk kamuoyuna sunmuş oluyoruz. Raporumuzun ayrıntıları birazdan değerli yazarlarımız tarafından sizlere aktarılacak. O nedenle ben burada, fazla vaktinizi almadan, birkaç cümle ile, konunun istihdam artışı, kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınması, rekabet gücünün artması gibi Türk iş dünyasını yakından ilgilendiren konularla bağlantısına değinmekle yetineceğim.

Doğru modellendirilmiş bir emeklilik sisteminin hayata geçirilmesi ile bir yandan uzun vadede sürdürülebilir bir sosyal güvenlik yapısının garantilenmesi, diğer yandan da ekonomimiz ve sosyal yapımız üzerinde bir takım olumlu etkilerin ortaya çıkması amaçlanmaktadır.

Bu çerçevede, raporumuzda önerilen “çok ayaklı model” kısaca; mevcut sistemin revizyonu ile devam eden, dağıtım esaslı finansman metoduna göre çalışan ve asgari düzeyde emeklilik gelirini garantileyen 1. Ayak ile “zorunlu” bireysel hesaplara dayanan 2. Ayak emeklilik kurumlarından oluşmaktadır. 2001 yılında getirilen ve “gönüllülük” esasına dayanan Bireysel Emeklilik Sistemi’nin de aynen devam etmesi ve 3. Ayak kurumları oluşturması öngörülmektedir.

Uluslararası alanda dağıtım esaslı sistemlerden bireysel hesaplara dayanan fonlu sistemlere geçiş yönündeki eğilimlerle tutarlı bu yaklaşımın, ekonomik açıdan olumlu sonuçlar doğurması öngörülmektedir. Bu kapsamda; bireysel hesaplarda biriken uzun vadeli tasarrufların sermaye piyasalarının gelişip derinleşmesine yol açması, artan yurt içi tasarrufların yatırım ve gelir düzeyini yükseltmesi, primlerdeki düşüşün kayıt dışı ekonominin cazibesini azaltarak kayıtlı çalışmayı teşvik etmesi, uzun dönemde daha düşük bir kesinti oranı ile mevcut sisteme göre daha yüksek düzeyde bir emeklilik gelirin sağlanmasını sıralayabiliriz.

Elbette, kalıcı bir reform; mevcut sistemin işleyişinden ve finansman açıklarından kaynaklanan ekonomik yükün ortadan kalkmasını ve ekonomik politikaların, sosyal güvenlik açıklarının yarattığı baskılardan ve sınırlılıklardan uzak ve daha istikrarlı bir ortamda uygulanabilmesini de sağlayacaktır.

Sözlerime son vermeden önce “Emeklilik Sisteminde Reform” çalışmasının, sosyal güvenlik sistemimizle ilgili kapsamlı değişikliklerin yapılmasının gündemde olduğu bu dönemde, planlayıcı ve karar vericilere yol gösterici olmasını diliyorum..

Beni dinleme sabrını gösterdiğiniz için teşekkür ederim.

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Mörkisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29 **Faks:** (90-212) 249 13 50 **e-mail:** tusiad@tusiad.org
Tel: (90-312) 468 10 11 **Faks:** (90-312) 428 86 76 **e-mail:** ankoffice@tusiad.org
Tel: (32-2) 736 40 47 **Faks:** (32-2) 736 39 93 **e-mail:** bxloffice@tusiad.org
Tel: (1-202) 776 77 70 **Faks:** (1-202) 776 77 71 **e-mail:** usoffice@tusiad-us.org
Tel: (49-30) 28 878 6300 **Faks:** (49-30) 28 878 6399 **e-mail:** info@tusiad-de.org
Tel: (33-1) 426 516 40 **Faks:** (33-1) 426 516 99 **e-mail:** satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org